

TECLA ANNAMĂRIA

DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII
PREȘCOLARULUI PRIN
ACTIVITĂȚI ARTISTICO-
PLASTICE

CERCETARE EMPIRICĂ

LUDUȘ 2022

TEGLA ANNAMÁRIA

**DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII
PREȘCOLARULUI PRIN ACTIVITĂȚI
ARTISTICO-PLASTICE**

CERCETARE EMPIRICĂ

LUDUȘ 2022

AUTORUL ÎȘI ASUMĂ ÎNTREAGA RESPONSABILITATE
PENTRU CONȚINUTUL MATERIALULUI PUBLICAT

ISBN 978-973-0-36864-2

CUPRINS

Cercetarea empirică

1. Ipoteza și variabilele cercetării	5
2. Desfășurarea în timp și spațiu a cercetării	6
3. Eșantionul de subiecți	6
4. Eșantionul de conținut	7
5. Metodele folosite în cercetare	7
6. Programul de intervenție formativă	7
7. Testele aplicate	9
8. Rezultatele obținute	11

Concluzii și dezvoltări

Bibliografie

„Niciodată nu este prea devreme pentru începerea educării creativității; activitatea creatoare nu ar trebui să fie îngrădită de nici un fel de restricții, limitări, critici.”

(V. Lowenfeld)

1. Ipoteza și variabilele cercetării

Comportamentul creator este cel mai complex, se desfășoară pe mai multe niveluri, putând duce până la revoluționarea din temelii a cunoașterii întregii umanități, de aceea se impune existența copilului creativ de azi, cel care este baza progresului societății de mâine.

Există multiple posibilități de formare a unei personalități creative. Consider că una dintre cele mai eficiente la vârsta preșcolară este dezvoltarea creativității prin activitățile artistico-plastice.

Astfel, cercetarea are ca punct de pornire tema intitulată: *„Stimularea exprimării creative a preșcolarului prin activitățile artistico-plastice”*.

Problema supusă cercetării

La orice om normal, creativitatea poate fi mai mult sau mai puțin dezvoltată. În tot ceea ce fac, micii preșcolari își pot manifesta o atitudine creatoare: realizarea unui desen, a unei lucrări practice; inițierea unui joc etc. Pentru a educa creativitatea trebuie să ajutăm copiii să și-o cultive de la vârsta cea mai mică.

În aceste condiții, se pune întrebarea: *Care este efectul cultivării creativității copiilor asupra performanțelor lor în activitățile artistico-plastice?* Altfel spus, se dorește a se afla dacă în urma investigațiilor efectuate, a programului de intervenție formativă, putem spune că educația artistico-plastică nu înseamnă altceva decât creativitate.

Obiectivul cercetării îl reprezintă analiza rolului pe care manifestările creative cultivate în activitățile artistico-plastice îl au asupra creșterii performanțelor școlare.

Ipoteza de lucru

Ipoteza care stă la baza cercetării propuse este următoarea:

Activitățile artistico-plastice sunt mult mai eficiente pentru încurajarea exprimării creative a preșcolarului decât alte activități desfășurate în învățământul preșcolar, în cazul în care sunt utilizate adecvat metode și procedee specifice de stimulare și antrenare a creativității.

Dezvoltând creativitatea prin intermediul activităților artistico-plastice, formăm astfel personalitatea copilului nu numai în plan estetic, ci și pe plan moral, afectiv, intelectual, etc.

2. Desfășurarea în timp și spațiu a cercetării

Cercetarea empirică, de tip formativ, s-a desfășurat la Grădinița cu Program Prelungit Nr. 1 Luduș, pe durata unui semestru, respectiv semestrul al II-lea al anului școlar 2015-2016, la grupa mijlocie. Rezultatele acestora au fost comparate cu cele ale grupei mari îndrumate de doamna educatoare Fulop Elisabeta.

3. Eșantionul de subiecți

Pe baza obiectivelor și a ipotezei formulate, cercetarea s-a efectuat prin studierea performanțelor în urma cultivării manifestărilor creative a unui eșantion de subiecți, în număr de 20 de copii, cu vârsta cuprinsă între 3 și 5 ani, dintre care 8 fete și 12 băieți.

Din punct de vedere socioeconomic și cultural al familiei, un număr de 8 copii provin din familii de intelectuali, 7 copii din familii cu o pregătire medie iar 5 copii provin din familii cu o pregătire mediocră.

Efectuând acest studiu, s-a constatat că există copii ai căror părinți oferă un climat caracterizat prin deschidere și stil relaxat de creație, prin asigurarea libertății de afirmare și expresie independentă, prin recunoaștere și apreciere pozitivă ca și prin încurajarea și promovarea efortului creativ care pot participa în mod decisiv la dezvoltarea creativității copiilor.

4. Eșantionul de conținut

În cadrul cercetării s-au realizat o serie de activități de *Educație artistico-plastică* cu tematici diferite. Temele proiectelor tematice: „*Ne pregătim de sărbători*”, „*Primăvara în culori*”, „*Surprize pentru cei dragi*” au avut ca scop stabilirea eficienței cultivării manifestărilor creative în cadrul activităților artistico-plastice la nivel preșcolar.

5. Metodele folosite în cercetare

Principalele metode folosite în cercetare au fost:

1. Metode de cunoaștere a individualității copiilor:

- observația;
- analiza produselor activității copiilor;
- analiza psihopedagogică a datelor experimentale;

2. Metode de cunoaștere a individualității copiilor în care se solicită colaborarea persoanei:

- convorbirea;
- descrierea scurtă;

3. Metode folosite în prelucrarea informației:

- metoda interpretativă;
- metoda statistică;

4. Metode și tehnici de organizare a informației:

- tabele;
- diagrame.

6. Programul de intervenție formativă

Programul de intervenție educațională și-a propus proiectarea, organizarea și desfășurarea de activități care să vizeze atingerea obiectivului principal enunțat mai sus.

Aceste activități sunt descrise în cele ce urmează:

Mi-am propus ca cele trei etape (preexperimentală, experimentală și postexperimentală) să fie parcurse și realizate de copii prin prisma celor trei tehnici specifice educației artistico-plastice: desen, pictură, modelaj, cu scopul de a observa la care dintre ele manifestarea creativă a fost mai intensă, să știu care tehnică o voi utiliza mai frecvent pentru a încuraja creativitatea. Comparația cu grupa mare (grupa martor) este relevantă în măsura în care putem arăta că procentajul oferit de manifestarea creativității în realizarea lucrărilor este asemănător cu cel al grupei mijlocii (experimentale). Cele trei teme au fost alese respectând tematica lucrării și în concordanță cu specificul grupei, al vârstei copiilor și perioadei în care s-a efectuat cercetarea.

Astfel, în **etapa preexperimentală** (de constatare), în cadrul temei „*Ne pregătim de sărbători*”, deoarece eram în preajma sărbătorilor de Paști, am realizat împreună cu copiii lucrările:

„*Oul de Paști*” - tehnica desenului decorativ - am urmărit utilizarea unor combinații de elemente ale limbajului plastic cât mai variată și mai originală;

„*Coșul cu ouă*” - tehnica modelajului - realizarea unor coșulețe diverse ca formă și culoare, combinația culorilor în modelarea ouălor;

„*Forme de viață*” - tehnica plierii hârtiei pe care au fost așezate pete de culoare - aplicarea petelor de culoare cât mai diferite atât din punct de vedere al mărimii, cât și al formei pentru a rezulta „forme de viață”; trebuiau să dea cât mai multe și diferite soluții - chipuri și forme abstracte (obținute la întâmplare), găsirea asemănărilor cu lumea din jur, stimulând dezvoltarea imaginației, fanteziei, creativității.

În cadrul celei de-a doua etape - **etapa experimentală** - prin desen, modelaj, pictură am conturat tema „*Surprize pentru cei dragi*”:

„*Covorașul bunicii*” - tehnica desenului decorativ - lucrarea se realizează pe suport din material textil, încercând să obțină o simetrie a elementelor decorative;

„*Vază pentru mama*” - tehnica modelajului - aplicarea în mod creativ a plastilinei pe interiorul unor sticle incolore de plastic tăiate între 5 și 10 cm de jos în sus; copiii trebuie să întindă plastilină de diferite culori, în strat subțire, până acoperă tot vasul; combinația de forme și culori aparține fiecărui copil;

„*Eșarfe pentru fete*” - tehnica firului de ață înmuiat în culoare și presat între două pagini suprapuse - utilizarea culorilor principale; realizarea unor modele cât mai originale; ocuparea spațiului de lucru.

Etapa postexperimentală - cea finală - are un grad mai mare de complexitate și este relevantă prin faptul că ne ajută să demonstrăm la finalul cercetării noastre că,

Într-adevăr, cultivarea manifestării creative în activitățile artistico-plastice contribuie la creșterea performanțelor școlare în acest domeniu, observând lucrările copiilor, realizate corespunzător temei „*Primăvara în culori*”, astfel:

„*Vază pentru flori*” - tehnica desenului decorativ - folosirea unor combinații de linii, puncte și forme cât mai diversă; realizarea ciclicității elementelor decorative într-un rând;

„*Copacul înflorit*” - tehnica modelajului - modelarea coroanei copacului (rotundă sau din fâșii de plastilină); dispunerea frunzelor și florilor;

„*Fluturașul*” - tehnica plierii hârtiei pe care au fost așezate pete de culoare - folosirea unei palete largi de culori și forme într-o dispunere cât mai plăcută ochiului; întrepătrunderea culorilor.

Toate aceste activități presupun:

- Efort fizic;
- Mișcări precise;
- O bună coordonare a mișcărilor;
- Sincronizarea gândirii cu mișcările în vederea finalizării lucrării;
- Îi oferă copilului posibilitatea de a cunoaște în mod direct însușirile materialelor cu care lucrează, să le denumească, să-și fixeze în memorie forma și culoarea lor, să le cunoască funcționalitatea;
- Identificarea și aplicarea de metode și tehnici de încurajare a creativității, altele decât cele cuprinse în metodică activităților artistico-plastice;
- Inițiativa personală în procesul educației;
- Respectarea imaginației și a ideilor inedite;
- Autoînvățarea;
- Încurajarea demersurilor creative ale copilului.

Am folosit în predare - învățare - evaluare următoarele metode: activitatea practică, expunerea de cunoștințe, explicația, demonstrația, conversația, jocul didactic, brainstorming-ul etc. (vezi Anexa 1, 2, 3)

7. Testele aplicate

Testul inițial a constat în realizarea de lucrări artistico-plastice (desen, pictură, modelaj) în cadrul temei „*Ne pregătim de sărbători*”, cu scopul de a constata nivelul de la care încep cercetarea. Tehnicile care au stat la baza realizării lucrărilor au fost:

- Tehnica desenului decorativ - „*Oul de Paști*”
- Tehnica modelajului - „*Coșul cu ouă*”
- Tehnica plierii hârtiei pe care au fost așezate pete de culoare - „*Forme de viață*”. (vezi Anexa 4)

Testul a fost aplicat atât grupei mijlocii (experimentale), cât și grupei mari (martor) pentru a compara rezultatele obținute din punct de vedere a manifestării creativității prin cele trei mijloace de realizare a activităților artistico-plastice. Alte criterii ce trebuiau respectate în vederea clasificării copiilor pe baza punctajelor obținute: respectarea modului de utilizare a tehnicii propuse, manifestarea creativității (originalității) în realizarea lucrării, aspectul estetic al lucrării, respectarea temei stabilite.

Testarea finală (posttestarea) a permis aplicarea instrumentelor de cercetare (a proiectelor didactice), aceasta reprezentând o etapă esențială și poate cea mai importantă în demersul cercetării pe care am desfășurat-o. Desfășurată în cadrul temei „Surprize pentru cei dragi”, ne demonstrează dacă ceea ce am aplicat ca metodă de cercetare a avut efectul scontat, dacă obiectivele propuse au fost atinse cu succes și dacă etapele premergătoare etapei finale, prin mijloacele de învățământ și tehnicile folosite au contribuit semnificativ la încurajarea exprimării creative a copiilor din cele două grupuri. Toate cele subliniate mai sus se oglindesc în lucrările:

- „*Covorașul bunicii*” - tehnica desenului decorativ
- „*Vază pentru mama*” - tehnica modelajului
- „*Eșarfe pentru fete*” - tehnica firului de ață înmuiat în culoare și presat între două pagini suprapuse. (vezi Anexa 5)

Testarea la distanță (retestarea) mi-a arătat care sunt capacitățile de exprimare creativă după o perioadă de timp, după ce au fost aplicate metodele de cercetare. Tema fiind „*Primăvara în culori*”, am alocat acesteia o perioadă mai mare de timp, deoarece mi-am propus ca înainte de a-mi pune în aplicare proiectul cu finalizarea lucrărilor practice să le trezesc copiilor sentimente plăcute, emoții, trăiri interioare în armonie cu anotimpul „renașterii” prin intermediul celorlalte domenii experiențiale. Aici mă refer la contemplarea naturii, observarea și descrierea acesteia, atât prin povestioare cât și în versuri, atât rostite cât și cântate, formarea de atitudini și comportamente în ocrotirea și păstrarea acesteia curată și îngrijită, precum și bucuria pe care ne-o oferă natura prin spațiile verzi, adevărate locuri de joacă pentru copii. Toate acestea au fost ca o însuflețire,

un preambul pentru ceea ce urmau să realizeze pe coala de hârtie și pe planșetă și eu cred că au adus un plus de valoare lucrărilor:

- „Vază pentru flori” - tehnica desenului decorativ
- „Copacul înflorit” - tehnica modelajului
- „Fluturașul” - tehnica plierii hârtiei pe care au fost așezate pete de culoare.

8. Rezultatele obținute

Testarea inițială

După un plan bine pus la punct și sub o îndrumare metodică corespunzătoare, am realizat împreună cu copiii lucrările artistico-plastice stabilite în cadrul etapei preexperimentale, lucrări pe care apoi le-am analizat, în conformitate cu criteriile alese înainte. Au fost oferite puncte după aceste criterii pentru fiecare lucrare realizată și pentru fiecare copil implicat în cercetare, toate acestea concretizându-se într-un tabel de valori.

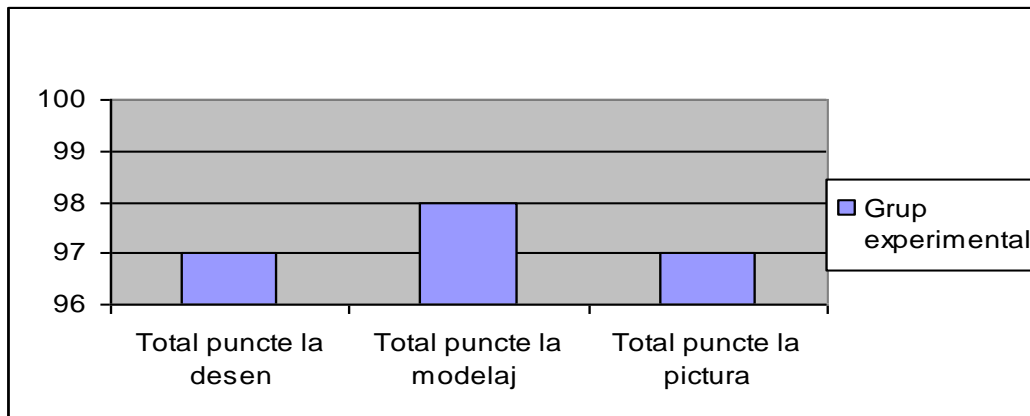
Tabelul 3.1. Punctajele obținute de copiii din grupul experimental la testul inițial

Nr. crt.	Iniț. copii	Respectarea modului de utilizare a tehnicii propuse			Manifestarea creativității			Aspectul estetic al lucrării			Respectarea temei stabilite			Total		
		D	M	P	D	M	P	D	M	P	D	M	P	D	M	P
1.	B. I.	2p	2p	1p	2p	2p	2p	2p	3p	2p	2p	3p	2p	8p	10p	7p
2.	B. M.	3p	2p	2p	2p	2p	3p	3p	2p	3p	3p	3p	2p	11p	9p	10p
3.	G. A.	2p	2p	2p	1p	2p	2p	2p	3p	2p	2p	2p	2p	7p	9p	8p
4.	J. H.	2p	1p	2p	2p	1p	2p	2p	2p	1p	2p	2p	2p	8p	6p	7p
5.	M. D.	2p	3p	3p	2p	2p	3p	2p	2p	2p	3p	3p	3p	9p	10p	11p
6.	R. R.	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	12p	12p
7.	S. A.	3p	3p	3p	2p	2p	3p	3p	3p	3p	2p	3p	2p	10p	11p	11p
8.	Ș. I.	3p	2p	3p	3p	2p	2p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	10p	11p
9.	T. A.	3p	3p	3p	3p	2p	2p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	11p	11p
10.	U. A.	2p	2p	2p	2p	2p	2p	2p	3p	2p	2p	3p	3p	8p	10p	9p
	Total	25	23	24	22	20	24	25	27	24	25	28	25	97	98	97

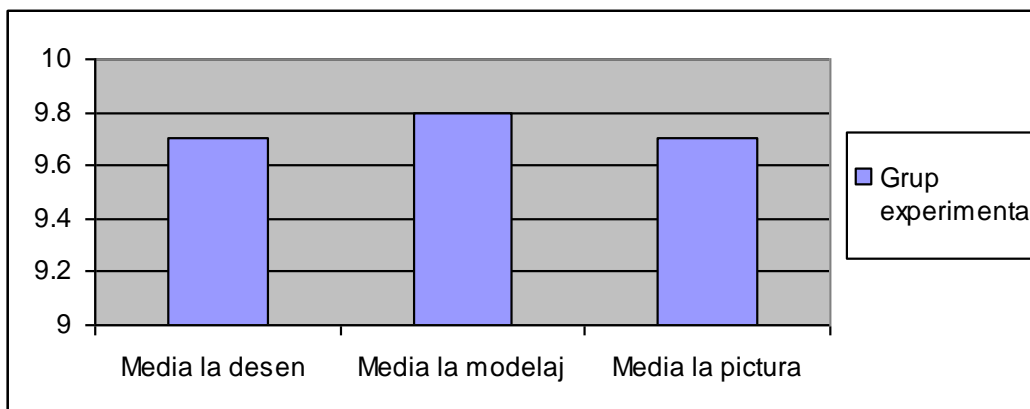
D - desen; M - modelaj; P - pictură

Punctaj maxim acordat pentru un criteriu - 3 puncte

Total punctaj maxim - 12 puncte

Figura 3.1. Punctajele obținute de copiii din grupul experimental la testarea inițială

Figura 3.2. Mediile per categorii de itemi obținute de copiii din grupul experimental la testarea inițială

Din cele observate în figurile de mai sus, conform punctajelor din tabel, pot aprecia faptul că preșcolarii din grupul experimental au obținut rezultate mai bune la modelaj decât la pictură și desen din punct de vedere al criteriilor urmărite. Toate cele trei forme de realizare ale activității artistico-plastice sunt îndrăgite de copii, însă modelajul permite copilului să intre în contact direct prin intermediul simțului tactil cu materialul cu care lucrează și de aceea performanțele obținute prin acest fel de activitate sunt puțin mai mari. Desenul și pictura sunt doar cu o treaptă mai jos, precizând că la această etapă de cercetare cele două se află la același nivel, ceea ce denotă o aceeași implicare și manifestare artistică din partea copilului în realizarea lucrărilor propuse. Au fost obținute punctaje maxime la desen de către trei copii, iar la modelaj și la pictură de câte un copil. În cea mai mare parte au respectat tehnicile de lucru, cea utilizată la pictură fiind o noutate pentru ei, dar și cea în care au dovedit cel mai bine cât de inventivi sunt și cât de bogată le

este imaginația, încercând să asemuiască petele de culoare obținute prin plierea hârtiei cu forme de viață cunoscute sau văzute de ei.

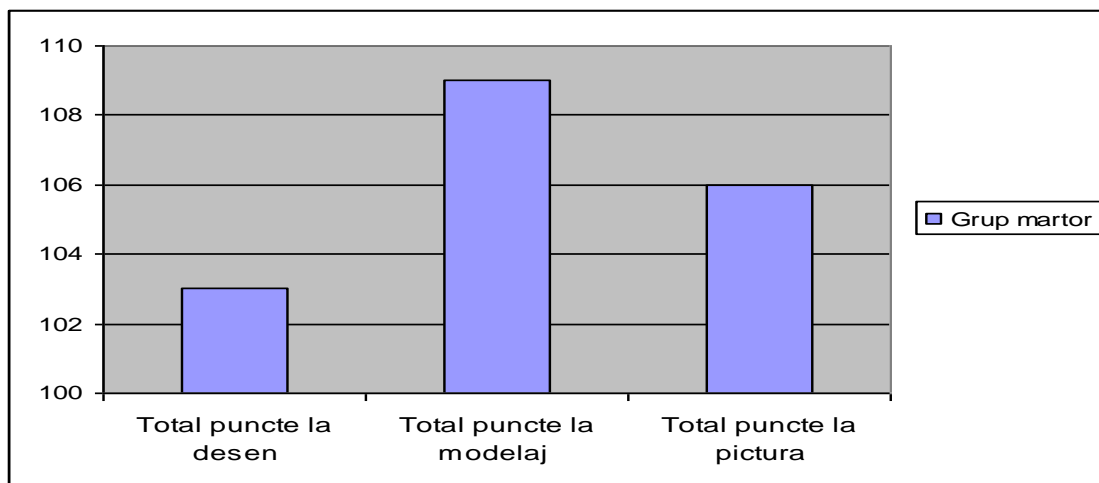
Tabelul 3.2. Punctajele obținute de copiii din grupul martor la testul inițial

Nr. crt.	Iniț. copii	Respectarea modului de utilizare a tehnicii propuse			Manifestarea creativității			Aspectul estetic al lucrării			Respectarea temei stabilite			Total					
		D	M	P	D	M	P	D	M	P	D	M	P	D	M	P			
1.	A. B.	3p	3p	2p	2p	2p	3p	3p	3p	2p	2p	3p	2p	3p	2p	10p	11p	9p	
2.	B. A.	3p	3p	2p	2p	2p	3p	2p	3p	3p	2p	3p	3p	2p	3p	3p	9p	11p	11p
3.	C. D.	2p	2p	2p	2p	2p	2p	2p	3p	2p	2p	2p	2p	2p	2p	2p	8p	9p	8p
4.	F. A.	3p	3p	2p	3p	2p	3p	3p	3p	2p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	11p	10p
5.	M. D.	2p	3p	3p	2p	2p	3p	2p	2p	2p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	9p	10p	11p
6.	M. R.	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	12p	12p
7.	O. S.	3p	3p	3p	2p	2p	3p	3p	3p	3p	2p	3p	2p	2p	3p	2p	10p	11p	11p
8.	P. I.	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	12p	12p
9.	S. A.	3p	3p	3p	3p	2p	2p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	11p	11p
10.	V. A.	2p	3p	3p	2p	2p	3p	2p	3p	2p	2p	3p	3p	2p	3p	3p	9p	11p	11p
	Total	27	29	26	24	22	28	26	29	25	25	29	27	103	109	106			

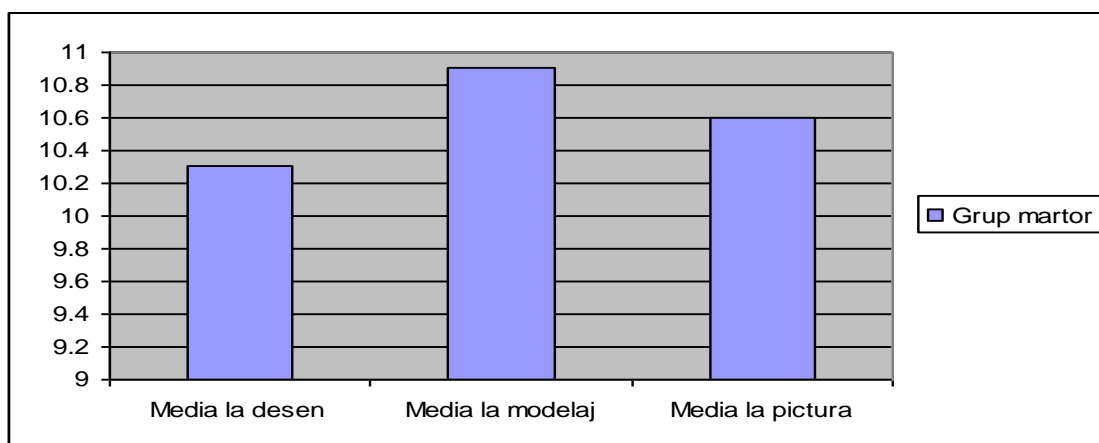
D - desen; M - modelaj; P - pictură

Punctaj maxim acordat pentru un criteriu - 3 puncte

Total punctaj maxim - 12 puncte

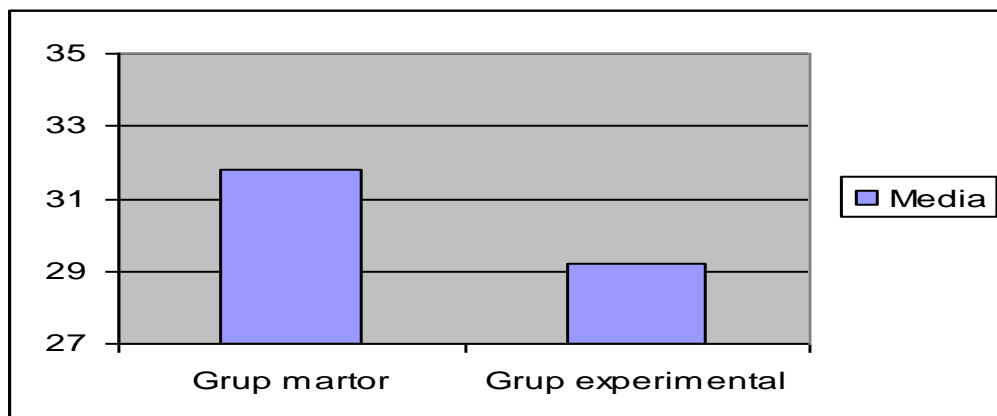

Figura 3.3. Punctajele obținute de copiii din grupul martor la testarea inițială

Figura 3.4. Mediile per categorii de itemi obținute de copiii din grupul martor la testarea inițială

Copiii din grupul martor, implicați în testarea inițială, au obținut punctaje mai mari la modelaj, din punct de vedere al criteriilor urmărite, la fel ca cei din grupul experimental. Mediile la desen și pictură au valori apropiate, ceea ce ne demonstrează faptul că aceste tehnici ale activității artistico-plastice utilizate în cercetare sunt la același nivel de cunoaștere și aplicare ale copiilor. Manifestarea creativității s-a situat la un nivel mai ridicat în cadrul activității de pictură unde formele spontane obținute au dat frâu liber imaginației copiilor. Trei copii au obținut punctaj maxim la desen, iar câte doi la modelaj și pictură, iar din punct de vedere al respectării modului de utilizare a tehnicii propuse și a temei stabilite, cel al aspectului estetic al lucrării, preșcolarii s-au descurcat mai bine la modelaj.

Figura 3.5. Mediile la testarea inițială

În etapa inițială, de constatare a nivelului de cunoaștere a celor trei tehnici de lucru și de aplicare a lor în situații practice, de evaluare, rezultatele au indicat nivele asemănătoare de pregătire, grupele de copii fiind omogene din acest punct de vedere, condiție esențială pentru dezvoltarea investigației propuse.

Astfel, din prelucrarea datelor obținute în urma aplicării testului inițial, reiese faptul că grupa experimentală a obținut media 29, iar grupa de control 31, 8 ceea ce demonstrează un nivel mediu al cunoștințelor și practicii în ceea ce privește tehnicile de realizare a activității artistico-plastice, corespunzător obiectivelor de referință pentru nivelul preșcolar

Testarea finală

Tabelul 3.3. Punctajele obținute de copiii din grupul experimental la posttestare

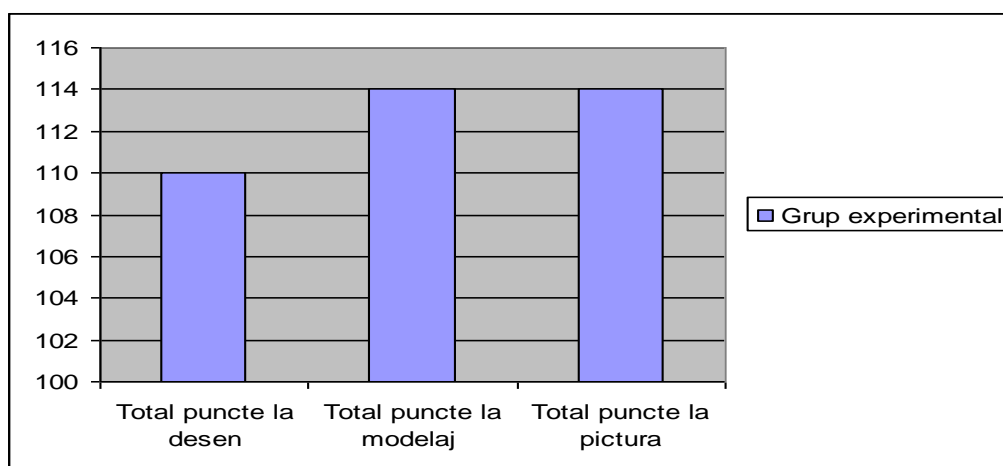
Nr. crt.	Iniț. copii	Respectarea modului de utilizare a tehnicii propuse			Manifestarea creativității			Aspectul estetic al lucrării			Respectarea temei stabilite			Total					
		D	M	P	D	M	P	D	M	P	D	M	P	D	M	P			
1.	B. I.	3p	3p	3p	2p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	11p	12p	12p
2.	B. M.	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	12p	12p
3.	G. A.	3p	3p	2p	2p	3p	2p	2p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	10p	12p	10p
4.	J. H.	2p	2p	2p	3p	2p	3p	2p	2p	2p	2p	3p	2p	2p	3p	2p	9p	9p	9p
5.	M. D.	3p	3p	3p	2p	2p	3p	2p	3p	2p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	10p	11p	11p
6.	R. R.	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	12p	12p
7.	S. A.	3p	2p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	11p	12p

8.	Ș. I.	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	12p	12p
9.	T. A.	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	12p	12p
10.	U. A.	3p	2p	3p	3p	3p	3p	2p	3p	3p	2p	3p	3p	10p	11p	12p
	Total	29	27	28	27	28	29	26	29	28	28	30	29	110	114	114

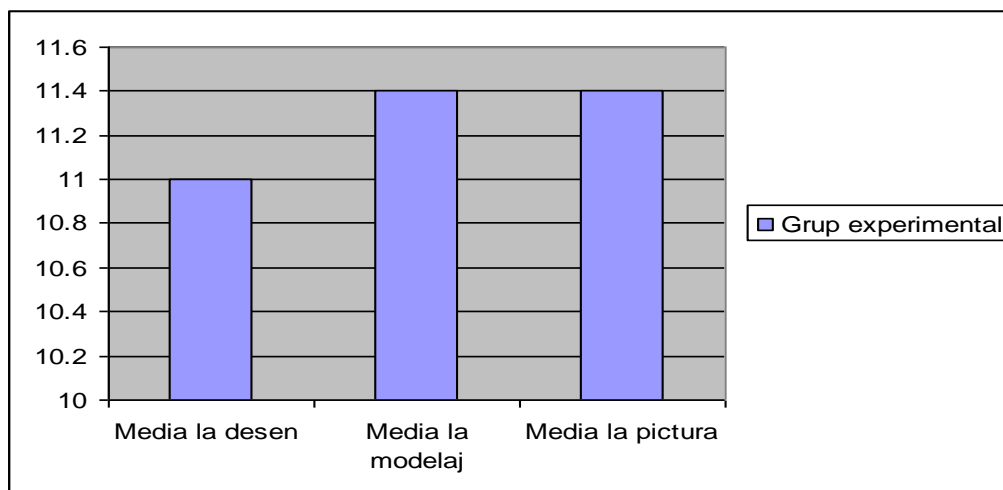
D - desen; M - modelaj; P - pictură

Punctaj maxim acordat pentru un criteriu - 3 puncte

Total punctaj maxim - 12 puncte

Figura 3.6. Punctajele obținute de copiii din grupul experimental la posttestare

Figura 3.7. Mediile per categorii de itemi obținute de copiii din grupul experimental la posttestare

În această etapă de posttestare a nivelului de dezvoltare a capacităților elevilor de exprimare creativă prin activitățile artistico-plastice, rezultatele au indicat o creștere

semnificativă la grupa experimentală. De-a lungul întregului semestru în care am desfășurat activitatea de cercetare, am urmărit să-mi aduc aportul la dezvoltarea personalității copiilor din perspectiva creativității în cadrul activităților artistico-plastice. Pe baza obiectivelor urmărite și a metodelor și tehnicilor propuse am desfășurat împreună cu copiii o serie de activități în urma cărora să demonstrez că actul creativ îl deține fiecare, doar că trebuie stimulat, încurajat pentru a fi exprimat. În acest sens, rolul activităților artistico-plastice a fost acela de a călăuzi pe fiecare copil în parte spre manifestarea activă a libertății personale de a gândi, simți și acționa potrivit nevoilor, înclinațiilor, intereselor, capacităților și posibilităților individuale ale fiecăruia, care au dus, în cele din urmă, la expansiunea energiilor creatoare existente în fiecare copil.

În cadrul activității de modelaj am simțit nevoia unor aplicații noi, ieșite din „tiparul curricular”, adaptate la epoca modernă, la tehnici și procedee noi, care să exercite o influență benefică asupra personalității preșcolarului nu numai pe plan estetic ci și pe plan moral, afectiv, intelectual, fizic. Ideea tehnicii de-a „*decora cu plastelină*” mi-a venit văzând tendința copiilor de a lipi, de a presa plastelina pe planșetă apăsând-o cu degetele, dar fără să-i dea o formă definită. După ce copiii și-au însușit tehnica întinderii plastelinei cât mai subțire, uniform și în contur, folosind degetele arătător, mijlociu, inelar, am ajuns în etapa finală să „decorăm vase”. Am luat sticle incolore de sucuri, de diferite mărci, și de diferite capacități, iar pe partea interioară a vasului obținut după tăiere, copiii au întins plastelină de diferite culori, în strat subțire până au acoperit tot vasul. Combinația de forme și culori a aparținut fiecărui copil.

Activitatea de pictură concretizată prin tehnica înmuierii firului de ață în culoare apoi presat între două pagini suprapuse, le-a lăsat copiilor posibilitatea de a se exprima „spontan”, de a descoperi și produce noul, originalul, într-o gândire creativă, rapidă, critică și eficientă. Efectele plastice obținute au fost pe cât de interesante, pe atât de surprinzătoare, iar tehnica nouă utilizată a fost pe deplin agreată de copii. Acest lucru se vede prin punctajele obținute la această tehnică, mai ales prin prisma manifestării creativității.

„*Covorașul pentru bunica*” a fost realizat după o experiență acumulată în domeniul desenului decorativ, în cadrul căreia se observă un progres de la o etapă la alta, precizând că dexteritatea degetelor mâinii necesară în realizarea liniilor, punctelor, formelor, este în dezvoltare la această vârstă.

Consider că, prin activitățile desfășurate, am îndepărtat factorii inhibitori ai creativității:

- conformismul
- sancționarea îndrăzneții de a face și altfel
- accentul pus pe reproducere
- neaprecierea suficientă a originalității
- critica prematură
- accentul exagerat pus pe competiție și nu pe calitate

Am propus teme care să-i sensibilizeze pe copii, să le bucure privirea, să-i plimbe în afara spațiului supraurbanizat, să-i ducă pe firul întoarcerii la arta creativă.

Contactul nemijlocit al copiilor cu activitățile desfășurate au sporit eficiența demersului educațional, dată fiind marea disponibilitate a celor mici de a descoperi și asimila tot ceea ce stârnește curiozitatea lor vie, finalitatea constând în dobândirea unor comportamente: de a fi mai buni, mai sensibili față de ambient, mai plini de solitudine, de a acționa mai disciplinat, mai responsabil, mai plini de inițiativă și mai prompti în respectarea unor norme și reguli ale actului creativ.

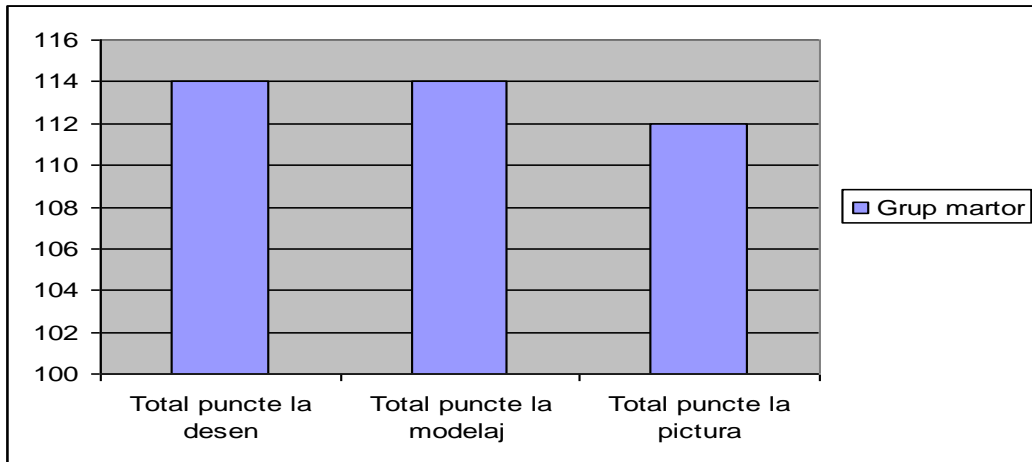
Tabelul 3.4. Punctajele obținute de copiii din grupul martor la posttestare

Nr. crt.	Iniț. copii	Respectarea modului de utilizare a tehnicii propuse			Manifestarea creativității			Aspectul estetic al lucrării			Respectarea temei stabilite			Total		
		D	M	P	D	M	P	D	M	P	D	M	P	D	M	P
1.	A. B.	3p	3p	3p	2p	2p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	2p	11p	11p	11p
2.	B. A.	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	12p	12p
3.	C. D.	3p	2p	3p	3p	3p	2p	2p	3p	2p	3p	3p	3p	11p	11p	10p
4.	F. A.	3p	3p	2p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	12p	11p
5.	M. D.	3p	3p	3p	2p	2p	2p	3p	2p	3p	3p	2p	3p	11p	9p	11p
6.	M. R.	3p	3p	2p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	12p	11p
7.	O. S.	3p	3p	3p	3p	3p	2p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	12p	12p
8.	P. I.	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	12p	12p
9.	S. A.	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	12p	12p
10.	V. A.	3p	3p	3p	2p	2p	2p	2p	3p	2p	2p	3p	3p	9p	11p	10p
	Total	30	29	28	27	27	26	28	29	28	29	29	29	114	114	112

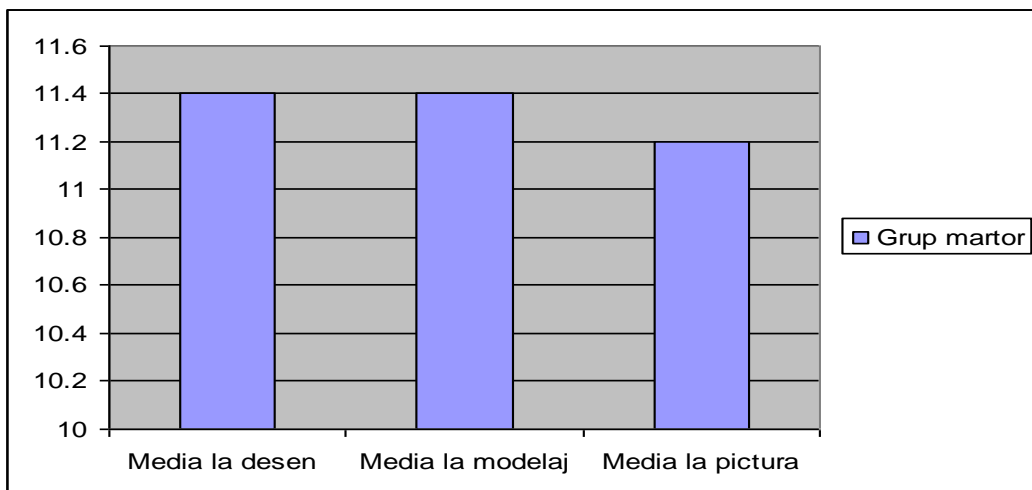
D - desen; M - modelaj; P - pictură

Punctaj maxim acordat pentru un criteriu - 3 puncte

Total punctaj maxim - 12 puncte

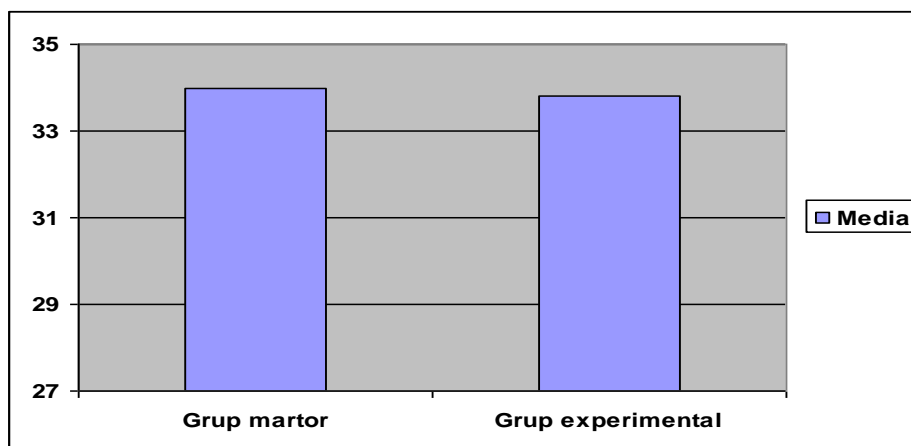

Figura 3.8. Punctajele obținute de copiii din grupul martor la posttestare

Figura 3.9. Mediile per categorii de itemi obținute de copiii din grupul martor la posttestare

Ca urmare a aplicării unor metode și procedee în sistem tradițional, care nu încurajează în destulă măsură exprimarea creativă a preșcolărilor, rezultatele obținute cu copiii din grupul martor au fost satisfăcătoare. Astfel, progresul de la o etapă la alta nu a fost atât de mare dacă-l comparăm cu cel realizat de grupa experimentală. O parte din copii s-au exprimat plastic prin originalitate, creativitate, alții au apelat la imitație, fenomen specific în cadrul relațiilor de colegialitate și care se manifestă de la această vârstă. Lucrările de desen au fost mai reușite datorită cunoașterii și utilizării mai frecvente a tehnicii de lucru și a bogăției informațiilor acumulate până acum.

Figura 3.10. Mediile la posttestare

Din cele observate în diagrama de mai sus, mediile obținute la retestare au o valoare foarte apropiată (34, respectiv 33,8), ținând cont că preșcolarii din grupa martor au un nivel de vârstă de 5-6 ani, iar cei din grupul experimental de 3-5 ani. Însă, în ceea ce privește manifestarea creativității, grupul experimental deține un punctaj mai mare (84 puncte) față de grupul martor (80 puncte), ca urmare a aplicării mijloacelor și metodelor de cercetare care le-au încurajat exprimarea creativă.

Pe parcursul derulării proiectului de cercetare, am observat că exprimarea creativă și-a pus amprenta și asupra celorlalte activități din alte domenii curriculare, cum ar fi cel de limbă și comunicare, științe, în care copiii ofereau soluții cât mai originale, exprimându-se liber, cu dezinvoltură. Această constatare m-a făcut să realizez și să susțin că preocuparea pentru dezvoltarea capacităților creatoare ale copiilor trebuie să fie o constantă a activității noastre, a educatorilor, accentuată de grija de a le respecta ideile, de a da curs inițiativelor lor, de a le sădi în conștiință încrederea în propriile posibilități și respectul pentru ceea ce cred și cum se exprimă colegii.

Expresie a inspirației, a tehnicii și a măiestriei personale, activitățile artistico-plastice cer efort fizic, mișcări precise, o bună coordonare a mișcărilor și sincronizarea gândirii cu mișcările în vederea finalizării, îi oferă copilului posibilitatea să cunoască în mod direct însușirile materialelor cu care lucrează, să le denumească, să-și fixeze în memorie forma și culoarea lor, să le cunoască funcționalitatea. Astfel spus, putem evidenția faptul că activitățile artistico-plastice au o influență benefică asupra formării personalității copilului preșcolar nu numai în plan estetic, ci și pe plan moral, afectiv, intelectual etc.

Retestarea

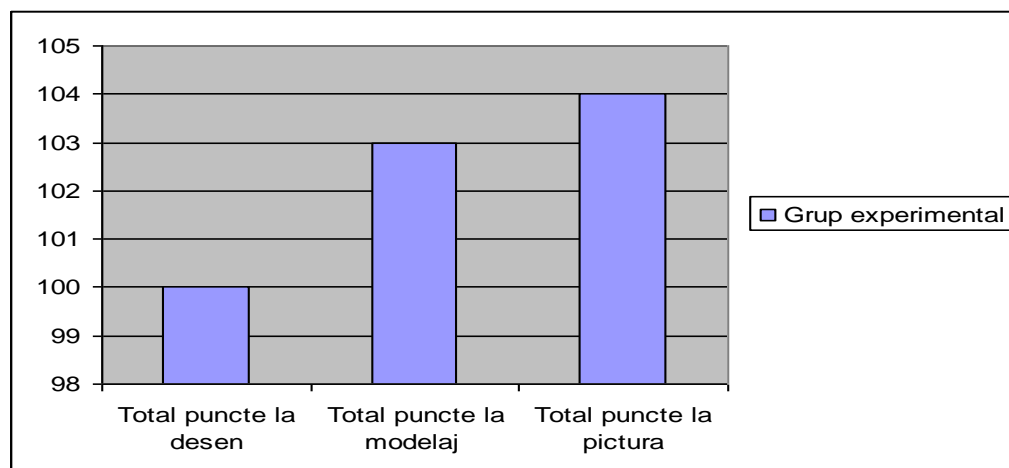
Tabelul 3.5. Punctajele obținute de copiii din grupul experimental la retestare

Nr. crt.	Iniț. copii	Respectarea modului de utilizare a tehnicii propuse			Manifestarea creativității			Aspectul estetic al lucrării			Respectarea temei stabilite			Total		
		D	M	P	D	M	P	D	M	P	D	M	P	D	M	P
1.	B. I.	2p	3p	2p	2p	3p	3p	2p	3p	2p	2p	3p	2p	8p	12p	9p
2.	B. M.	3p	2p	2p	2p	2p	3p	3p	2p	3p	3p	3p	3p	11p	9p	11p
3.	G. A.	2p	2p	2p	2p	2p	2p	2p	3p	2p	2p	2p	2p	8p	9p	8p
4.	J. H.	2p	2p	2p	2p	2p	3p	2p	2p	1p	2p	2p	2p	8p	8p	8p
5.	M. D.	3p	3p	3p	2p	2p	3p	2p	2p	2p	3p	3p	3p	10p	10p	11p
6.	R. R.	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	12p	12p
7.	S. A.	3p	3p	3p	2p	2p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	2p	11p	11p	11p
8.	Ș. I.	3p	2p	3p	3p	2p	2p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	10p	11p
9.	T. A.	3p	3p	3p	3p	2p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	11p	12p
10.	U. A.	2p	2p	3p	2p	3p	3p	2p	3p	2p	2p	3p	3p	8p	11p	11p
	Total	26	25	26	23	23	28	25	27	24	26	28	26	100	103	104

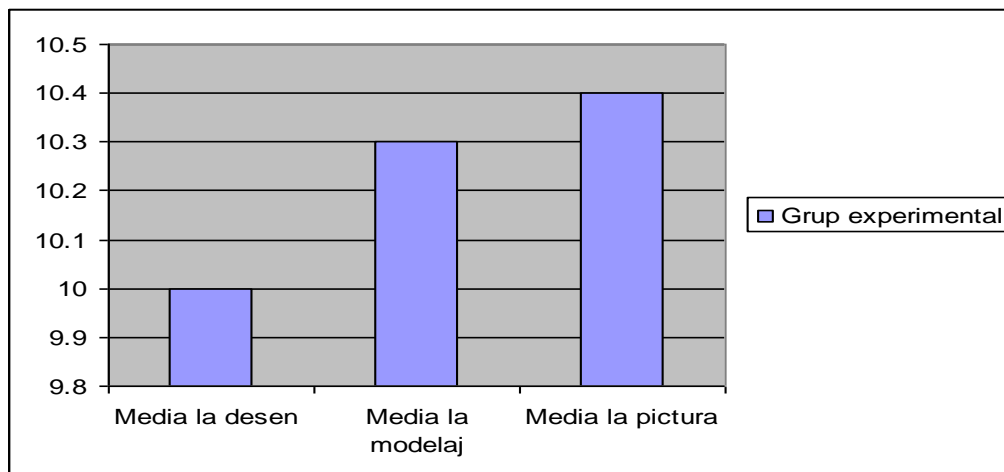
D - desen; M - modelaj; P - pictură

Punctaj maxim acordat pentru un criteriu - 3 puncte

Total punctaj maxim - 12 puncte

Figura 3.11. Punctajele obținute de copiii din grupul experimental la retestare

Figura 3.12. Mediile per categorii de itemi obținute de copiii din grupul experimental la retestare

În această etapă, la eșantionul experimental, am folosit în cadrul activităților artistico-plastice metode și procedee specifice de antrenare a creativității, am asigurat un climat caracterizat prin deschidere și stil relaxat de creație prin asigurarea libertății de afirmare și expresie independentă, prin recunoașterea și aprecierea pozitivă, prin încurajarea și promovarea efortului creativ. Este important de precizat că activitatea opțională din anul școlar 2009/2010 s-a desfășurat conform temei alese „*Fantezie și culoare*” aparținând domeniului estetic și creativ, în cadrul căreia s-a urmărit dezvoltarea creativității copiilor. Astfel receptivitatea și curiozitatea copilului, bogăția imaginației, tendința sa spontană către nou, pasiunea pentru fabulație, dorința lui de a realiza ceva constructiv, creativ, au fost puse adecvat în valoare prin solicitări și antrenamente corespunzătoare care au oferit multiple elemente pozitive în cultivarea potențialului creativ.

Analiza și interpretarea lucrărilor copiilor au fost realizate astfel încât să se releve posibilitățile multiple de utilizare a formelor și culorilor.

Așadar, în ceea ce privește manifestarea creativității în realizarea lucrărilor, finalitățile celor de pictură s-au dovedit a fi cele mai concludente în acest sens, tocmai pentru că au reușit să obțină efecte plastice deosebite prin varietatea combinațiilor de culori utilizate în redarea aripilor fluturașului.

La desen au respectat atât tema cât și tehnica propusă, folosind o varietate de linii, puncte și forme într-o combinație originală.

Referitor la cei care au obținut un punctaj mai mic, unii dintre ei nu au manifestat creativitate în realizarea lucrărilor, având tendința să copieze modelul prezentat, alții au decorat vaza nerespectând tehnica propusă (unii au colorat vaza, alții nu au realizat ciclicitatea elementelor decorative într-un rând).

La activitatea de modelaj copiii s-au descurcat foarte bine, au înțeles pașii cei au de urmat (realizarea trunchiului de copac, a crengilor, apoi a frunzelor și a florilor), respectând tema propusă, ceea ce se observă și în lucrările prezentate în anexă.

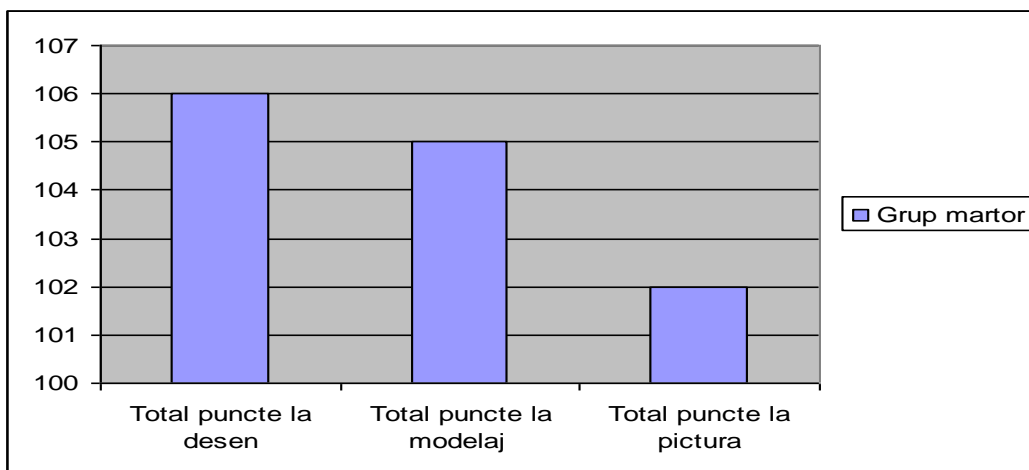
Tabelul 3.6. Punctajele obținute de copiii din grupul martor la retestare

Nr. crt.	Iniț. copii	Respectarea modului de utilizare a tehnicii propuse			Manifestarea creativității			Aspectul estetic al lucrării			Respectarea temei stabilite			Total		
		D	M	P	D	M	P	D	M	P	D	M	P	D	M	P
1.	A. B.	3p	3p	2p	2p	2p	3p	3p	2p	2p	3p	3p	2p	11p	10p	9p
2.	B. A.	3p	3p	2p	3p	2p	2p	2p	2p	3p	2p	3p	3p	10p	10p	10p
3.	C. D.	2p	2p	2p	2p	2p	2p	2p	3p	2p	2p	3p	2p	8p	10p	8p
4.	F. A.	3p	3p	2p	3p	2p	3p	3p	2p	2p	3p	3p	3p	12p	10p	10p
5.	M. D.	2p	3p	3p	2p	2p	2p	3p	2p	3p	3p	2p	3p	10p	9p	11p
6.	M. R.	3p	3p	2p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	12p	11p
7.	O. S.	3p	3p	3p	2p	2p	2p	3p	3p	3p	2p	3p	2p	10p	11p	10p
8.	P. I.	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	12p	12p
9.	S. A.	3p	3p	3p	3p	2p	2p	3p	3p	3p	3p	3p	3p	12p	11p	11p
10.	V. A.	3p	3p	3p	2p	1p	2p	2p	3p	2p	2p	3p	3p	9p	10p	10p
	Total	28	29	25	25	21	24	27	26	26	26	29	27	106	105	102

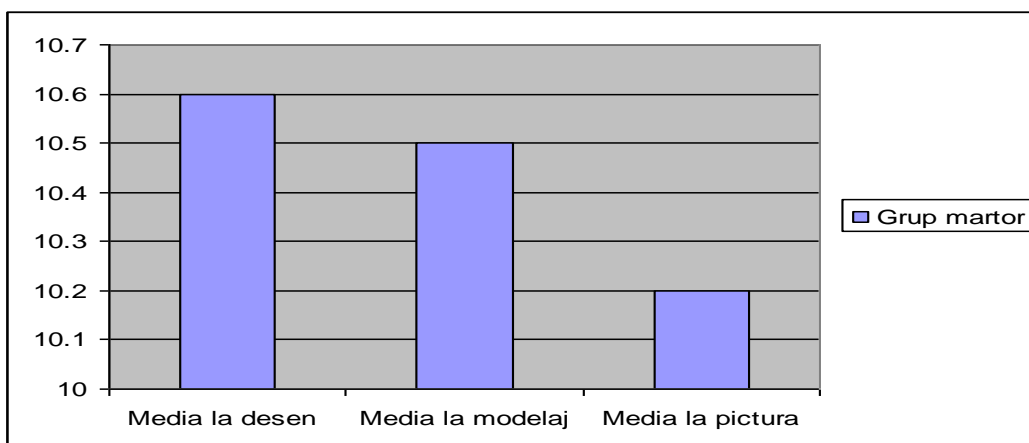
D - desen; M - modelaj; P - pictură

Punctaj maxim acordat pentru un criteriu - 3 puncte

Total punctaj maxim - 12 puncte

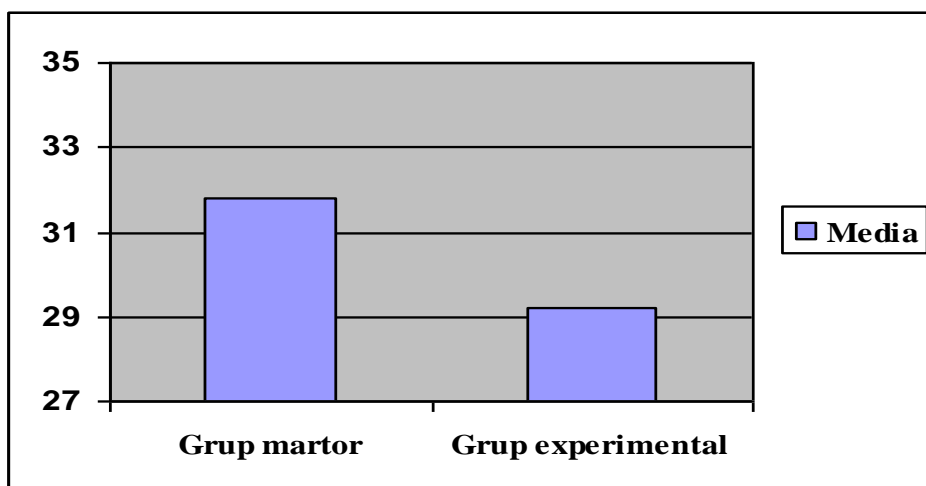

Figura 3.13. Punctajele obținute de copiii din grupul martor la retestare

Figura 3.14. Mediile per categorii de itemi obținute de copiii din grupul martor la retestare

La eșantionul de control s-a lucrat de către educatoarea grupei după metodele tradiționale, în care copiii sunt „legați” de model, plafonându-se strict la ceea ce li se expune, nefăcând apel la imaginație. La pictură au obținut punctajul cel mai scăzut, deoarece au încercat să le dea culoare aripilor fluturelui prin forme mai precise, mai conturate, neavând îndrăzneala sau poate imaginația de a fluidiza culorile pentru a obține combinații ale acestora, chiar dacă li s-a spus că o pot face. În cadrul activității de modelaj au respectat întocmai tehnica și tema propusă, în privința creativității situându-se la un nivel mediu. Lucrările la desen au fost vizibil mai bine realizate din toate punctele de vedere (vezi anexa) și datorită faptului că mușchii mici ai degetelor mâinilor sunt mai dezvoltați, deci au o precizie mai bună în realizarea elementelor de limbaj plastic, dar și a prezenței creativității în realizarea combinațiilor acestora.

Figura 3.15. Mediile la retestare

Astfel, chiar dacă grupa martor se află la un nivel mai înalt din punct de vedere al vârstei, diferența mediilor obținute la această testare de către cele două eșantioane a fost destul de mică. Grupa experimentală a avut rezultate apreciabile la pictură, atât sub aspectul creativității, cât și al celorlalte criterii urmărite, iar grupa martor a ieșit în evidență prin lucrările de desen decorativ. Am observat din experiența la grupă că pentru a ajunge la cunoașterea și înțelegerea frumosului din natură și artă, precum și din viața socială, copilul trebuie ajutat să recunoască elemente ale limbajului plastic în mediul înconjurător - punctul, linia, forma, culoarea. Astfel, cu grupa experimentală am îmbogățit reprezentările copiilor despre mediul înconjurător în cadrul plimbărilor când copiii au putut vedea elementele reale ale mediului înconjurător, forme și culori adecvate mediului vizitat. În acest fel copiii trăiesc individual frumusețea tabloului lucrat de ei sau de alți copii și se familiarizează cu compoziția, percep relația dintre forme, culori, dimensiuni și pot exprima gânduri și sentimente personale.

La reprezentarea grafică, se poate observa că preșcolarii din grupul experimental au avut rezultate mai bune în ce privește creativitatea la modelaj și pictură. Strategia didactică este direct responsabilă în mare parte de stimularea potențialului creativ al copilului. În acest context a vizat stimularea curiozității și a trebuinței de cunoaștere la copii, declanșarea motivației pozitive și afective, asigurarea unui climat educațional dezinhibant, folosirea unor metode pedagogice adecvate dar și o conduită didactică flexibilă.

CONCLUZII ȘI DEZVOLTĂRI

Activitățile de educație artistico-plastică, cu preșcolarii, au menirea să completeze pe căi specifice dezvoltarea personalității copiilor, prin individualizarea actului educațional. Desenul, pictura în special, sunt foarte îndrăgite de copii. Ei sunt atrași de culoare, de varietatea instrumentelor tehnice, își dovedesc spontaneitatea, dând frâu liber imaginației și fanteziei. Impresionantă prin sinceritatea abordării și redării subiectelor, creația copiilor dezvăluie universul lor tainic de gândire și simțire, nevoia lor de exprimare prin formă și culoare.

Sub imboldul acestor motivații, am optat să-mi desfășor activitatea de cercetare științifică și experimentală în cadrul activităților de educație artistico-plastică, aparținând domeniului estetic și creativ. Conținuturile programei sunt în general parcurse prin procedee tradiționale, de aceea am căutat să le ofer o altă viziune asupra creației plastice care să le dezvolte și să le pună în valoare spiritul creativ. Tehnicile noi de expresie plastică și procedeele utilizate au stârnit interesul și curiozitatea copiilor și au imprimat activităților un caracter atractiv și creativ. Am căutat să asigur suporturi variate de lucru (hârtie, textile, carton, sticlă), precum și instrumente diversificate (pensule, carioca, fire de ață) și vopsele care se pretează temei (acuarele, tempera). Am pus, de asemenea, accent pe manifestarea liberă, neîngrădită a imaginației copiilor, lucru ce reiese și din modul de formulare a temelor. În pregătirea copiilor pentru activitatea de pictură și modelaj, i-am orientat spre observarea mediului înconjurător, ei descoperind forma (soare, nori, copaci, flori, insecte, vietăți ale naturii), mărimea și culoarea. Din practică, pot afirma că întotdeauna obiectele concrete, precum și imaginile figurale, au constituit izvorul reprezentărilor care stimulează cele dintâi impulsuri de căutare și combinare mintală. Atrăgându-le atenția asupra varietăților acestor caracteristici la diverse elemente, indicându-le cuvântul ce identifică însușirea respectivă, inițiindu-i în limbajul artistic și direcționându-le percepțiile, reprezentările și emoțiile i-am ajutat să descopere universul frumosului, emoția artistică.

Lucrările reprezentate aici, abordând o mare varietate de idei, materiale și tehnici, demonstrează dragostea și interesul copiilor pentru activitatea artistico-plastică; imaginația, sensibilitatea, spiritul de observație, s-au aliat cu plăcerea de a se juca cu pensula și

culorile, cu carioca pe coala de hârtie, cu plastilina pe planșetă, rezultând lucrări ce povestesc, cu sinceritate și căldură, trăirile și preocupările copiilor. Rezultatele pozitive semnalate în cadrul grupului experimental oglindesc aptitudinile creative ale copiilor cultivate în timpul derulării proiectului de cercetare. Datoria noastră, a adulților, este de a lăsa copilul liber, nesilit, să-și exprime plastic experiența personală, potrivit nivelului său de dezvoltare. Individualitatea preșcolară este justificată psihologic de diferențele cantitative și calitative care există între copii, chiar dacă ei sunt de aceeași vârstă și aparțin aceluiași mediu. În activitatea pe care o desfășurăm, trebuie să ținem seama permanent de această variabilitate.

În cadrul cercetării efectuate la grupul experimental, am urmărit posibilitățile reale de a organiza activitățile plastice prin metode cu caracter preponderent creativ. Probele de creativitate presupun schimbarea comportamentului copiilor prin trecerea de la atitudinea de confort, imitație, memorare, la atitudinea de efort, elaborări, interpretări personale. Copiii privesc cu interes acest gen de organizare și acționează corespunzător, așa putea spune chiar surprinzător. Important este modul în care concepi și administrezi sarcini divergente în predarea cunoștințelor, cum promovezi și menții un climat creativ, cum controlezi producțiile creative și indicatorii de potențial. Din analiza produselor plastice ale copiilor am constatat că activitatea creatoare este influențată de modul de planificare, organizare, de comportamentul meu ca educatoare în conducerea acestui tip de activități. De aici decurg unele măsuri ameliorative care, fiind respectate, îmbunătățesc simțitor activitatea creatoare a preșcolarilor. Cadrul ambiental are un rol hotărâtor în declanșarea mecanismelor interioare ale sufletului, în realizarea unui climat propice desfășurării procesului creativ. Decorația pereților trebuie să fie schimbată periodic, aducând astfel o notă de prospețime, de dinamică, de noutate. Un cadru astfel creat oferă copilului posibilitatea unei odihne active, a unei reconfortări prin muncă.

Evoluția creativității grafic-figurale înregistrată la grupa martor, poate fi explicată atât prin volumul mai mare de achiziții cognitive și operaționale prezente la această vârstă, cât și prin aportul antrenamentului la care au fost supuși. Și culorile utilizate sunt de o mare importanță în evaluarea lucrărilor, ele fiind relevante pentru impulsurile lor cele mai profunde, aceste culori fiind întotdeauna mai mult „expresive” decât „specifice”. Când vorbim despre culoare, ne referim la o însușire a luminii determinată de compoziția sa spectrală, care face ca ochiul să perceapă diferit radiațiile de pe retină, având acea intensitate, dar lungimi de unde diferite. Culoarea are influență asupra omului, provocându-i impresii, sentimente sau stări psihice diferite. Noțiunea de culoare apare

numai atunci când există lumină. Culoarea este viață, fiindcă o lume fără culoare se înfățișează moartă. Culorile sunt energii radiante care ne influențează în mod pozitiv sau negativ, indiferent dacă ne dăm seama de acest lucru sau nu. Având în vedere legătura dintre desen, culoare și personalitate, activitatea de pictură poate fi o adevărată sursă de cunoaștere și evaluare a dezvoltării personalității copiilor. Activitatea plastică este și o formă de echilibru între lumea interioară a copilului și solicitările lumii exterioare. Astfel, desenul constituie când o cale de pregătire a imaginii mentale, când o rezultată a acesteia.

Rezultatele experimentului desfășurat, atât cele cantitative, cât și mutațiile calitative, devin argumente de validare a ipotezei de la care am pornit, deci copiii preșcolari sunt capabili de performanțe superioare când sunt cultivate sistematic manifestări creative în activitățile artistico-plactice și când climatul educativ angajează și încurajează independența și spontaneitatea creatoare a copiilor.

Sper că acest câștig de cunoștințe și deprinderi va însemna o îmbogățire a personalității lor, o necesitate de a deveni propagatori ai frumosului în cercurile lor de activitate. În activitățile viitoare voi încuraja copiii să folosească procedee cât mai variate și le voi stimula creativitatea prin variante diferite: „*Poți să faci și altfel?*”, „*Încearcă și modelul acesta*”, „*Poți îmbina și alte culori?*”; în acest mod, trezesc curiozitatea copiilor și le deschid drumurile creației, le explorez ideile originale.

Lucrările copiilor vor fi valorificate prin expoziții, vor fi dăruite cu diferite ocazii (ex. „Ziua Mamei”) sau vor fi făcute cadou cu ocazia concursurilor din grădiniță sau între grădinițe. Astfel, mi-am fixat câteva obiective care să-mi conducă întregul proces de creație cu copiii:

- identificarea și aplicarea de metode și principii de stimulare a creativității, altele decât cele cuprinse în metodică activităților artistico-plactice;
- folosirea de tehnici noi, ieșite din „tiparul curricular”;
- inițiativa personală în procesul educației;
- respectarea imaginației și a ideilor inedite;
- autoînvățarea
- stimularea copilului de ambianța socială și încurajarea demersurilor sale imaginative;
- aprecierea produsului creativ;
- acordarea unei largi libertăți individuale;
- urmărirea creației de calitate și nu doar performanța;

- sublinierea valorii ideilor pe care le emit copiii;
- găsirea de utilizări produselor create.

Prin aplicarea diverselor strategii se pot descoperi copii cu aptitudini, se formează și se dezvoltă acele priceperi și deprinderi specifice activității artistico-plastice care vor permite obținerea unor rezultate foarte bune și ulterior.

Viața copiilor în grădiniță trebuie să aibă un conținut bogat pentru a contribui la dezvoltarea unor interese cât mai diverse. Copiii sunt foarte interesați de concret, iar „faptele vii” reprezintă principiul de bază în organizarea vieții copiilor. Activitatea din grădiniță, întotdeauna vie, interesantă, atrăgătoare, supune totodată copilul la eforturi și încordări, pregătindu-l pentru învingerea dificultăților de mai târziu.

În concluzie,

- Programul creativ a dus la schimbarea comportamentului copiilor prin trecerea de la atitudinea de confort, imitație, memorare, la atitudinea de efort, elaborări, interpretări personale.
- Conștientizarea de către copii a propriului potențial creativ contribuie la dobândirea încrederii în forțele proprii, la exprimarea dorinței de a lucra cât mai mult pentru a se evidenția prin producții cu note deosebite de originalitate.
- Disponibilitățile creative ale preșcolarilor dovedite în cadrul antrenamentului creativ devin o premisă a dezvoltării creativității, dacă sunt valorificate și în cadrul celorlalte categorii de activitate.

Se impune, deci, includerea în activitatea copiilor a unor aplicații analoge celor implicate în probele specifice de încurajare a manifestării creativității.

Creativitatea poate fi utilă individului în orice domeniu și situație a vieții sale. Decisiv în această privință este modul creativ de a pune problema. Una dintre cele mai importante premise ale creativității constă în disponibilitatea de a lua totul de la capăt, de a considera că nimic nu este definitiv, că nici un proces nu este încheiat odată pentru totdeauna. Nu există nici o situație conștientă care să nu permită o participare creativă.

Preșcolăritatea este vârsta la care este imperios necesară stimularea potențialului creativ al copilului, necunoscut sau neexprimat încă, prin cunoașterea și încurajarea aptitudinilor, prin mobilizarea resurselor existente și prin susținerea manifestării lor printr-o mobilizare intrinsecă. De la această vârstă trebuie cultivate unele valori, originalitatea, perseverența, interesele cognitive, dar și artistice. Ideea dezvoltării creativității copiilor

pusă insistent în ultima vreme, pune educatorului o serie de probleme privind modul de manifestare a creativității, factorii și metodele de stimulare a creativității, modalități de evaluare a creațiilor plastice ale copiilor.

A fi creator, în sens general, înseamnă a fi capabil să stabilească legături artistice noi, neașteptate între cunoștințele dobândite sau între acestea și cele noi, a face combinații cu o anumită intenție întrucât activitatea creativă are întotdeauna un scop clar conturat. Dar, orice activitate creatoare, presupune mai întâi un bagaj de cunoștințe temeinic însușite. De aceea, copilul trebuie lăsat să exploreze lumea înconjurătoare ca apoi să poată să utilizeze ideile sale originale. Educatoarei îi revine sarcina de a încuraja orice încercare a copilului, utilizând metode de stimulare a creativității, folosind cât mai multe procedee de obținere a unor forme spontane. Activitățile artistico-plastice contribuie, în mod deosebit, la educarea gustului pentru frumos și trezesc interesul copiilor în a-și compune singuri modelele determinându-i să-și exprime ideile originale și să-și pună în practică inițiativele.

BIBLIOGRAFIE

---

1. Amabile, T.M., 1997, *Creativitatea ca mod de viață*, Educația Știință și Tehnică, București
2. Bocoș, M., *Cercetarea pedagogică. Suporturile teoretice și metodologice*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca
3. Cerghit, I., 2006, *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași
4. Cojocaru, C., 1975, *Creativitate și inovație*, Editura Științifică și Enciclopedică, București
5. Cosmovici, A., 1996, *Psihologia generală*, Editura Polirom, Iași
6. Cosmovici, A., Iacob, L., 2005, *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași
7. Cucuș, C., 1998, *Psihopedagogie*, Editura Polirom, Iași
8. Gârboveanu, M., Negoescu, V., Nicola, Gr., Onofrei, A., Roco, M., Surdu, Al., 1981, *Stimularea creativității elevilor în procesul de învățământ*, E. D. P., București
9. Glava, A., 2002, *Introducere în pedagogia preșcolară*, Editura Dacia educațională, Cluj-Napoca
10. Guilford, I. P., 1972, *Educație și limbaj*, E. D. P., București
11. Ionescu, M., 2000, *Demersuri creative în predare și învățare*, Editura Presa Universitară Clujeană
12. Ionescu, M., Radu, I., 1984, *Modalități de investigare psihopedagogică*, Revista de pedagogie, nr. 2
13. Landau, E., 1979, *Psihologia creativității*, E. D. P., București
14. Munteanu, A., 1994, *Incursiuni în creatologie*, Editura Augusta, Timișoara
15. Nicola, Gr., 1981, *Stimularea creativității elevilor în procesul de învățământ*, E. D. P., București
16. Popescu-Neveanu, P., Zlate, M., Crețu, T., 1993, *Creativitatea, în Psihologie-manual pentru clasa a X-a*, E. D. P., București
17. Roco, M., 2004, *Creativitatea și inteligența emoțională*, Editura Polirom, Iași
18. Roșca, A., 1981, *Creativitatea generală și specifică*, Editura Academiei R.S.R., București
19. Roșca, A., 1972, *Creativitatea*, Editura Enciclopedică Română, București

20. Stoica, A., 1983, *Creativitatea elevilor-posibilități de cunoaștere și educare*, E. D. P., București
21. Torrance, E. P., 1963, *Education and the Creative Potential*, Miniapolis University of Minnesota Press
22. Zlate, M., 1999, *Psihologia mecanismelor cognitive*, Editura Polirom, Iași
23. Curriculum pentru învățământul preșcolar (3-6/7 ani), 2019
